

Melléklet

1. „Egy özvegy peres irata: Széchy Mária javainak elhordatása”¹ [MNL OL E 200 Acta diversarum familiarum, 1527-1877. 3.d. 9. tétel a-b.]

[1] Primus testis egregius Ferenc (Franciscus) Matoczi, annorum triginto(!) sex juratis et examinatus fassus est. Tudom azt, hogy Bethlen István Uram őnagysága SzentMiklóst Echedhez foglalta. Tudom azt is, hogy az meghalt ifjabbik Bethlen István Uram őnagysága halála után valami restancia hátra maradott volt, azt mind Szécsi Mária asszony őnagysága számára szedtek, mint én voltam udvarbírája, s most is én szedem, nem is háborgatta az úr benne őnagyságát, sőt szabadságot, levelet, erőt adott az egész jószágban, hogy megvehessem az restantiát. Azt nem tudom, hogy Bethlen István uram és Bethlen Péter uramék őnagyságok ellenzették volna, hogy az Echedi jószágban lévő restantiát, az üdvözült Bethlen István uram meghagyott özvegyének ki nem legyen szabad szedni is. Tudom azt is, hogy Bethlen István uram és Bethlen Péter uram, semmi ingó-bingó marhájához az asszonynak nem nyúltak, sem aranyához, sem ezüstéhez, sem ruhájához, uno verbo semmijéhez, hanem szabad volt az asszonynak mindent elhordatni békével. Azt is tudom, hogy holmi egyet mást Tasnádra vittem az asszony akartjából, az vadhálókat is két szekérre rakattam fel, és immár ki vitték volt az várból és közel SzentMárton felé voltak az hálók, Bethlen Péter uramék őnagyságok megmondták, hogy az asszony az hálókat is elvitette. Mindjárt Bethlen Péter úr őnagysága érte küldött, visszahozatta Eched várában. Megtudván ezt az asszony igen megharagudnék rajta, az ugyan én általam üzené az asszony az úrnak, Bethlen Péter úrnak őnagyságának, hogy mi okon, s mi – végre kellett azt művelni, érteni akarja. Gróf Bethlen Péter úr üzeni én általam az asszonynak: Én nem tudom mit művel ő kegyelme vele, hiszen nincsen szüksége reá, mikor kívántatik ő én nálam megtalálja mindenkor. Én csudálom, hogy meg is említi őkegyelme, megköszönhetné micsoda jó akaratját az úr őnagysága őkegyelméhez, az kire én nem mentem volna ha rajtam állott volna az dolog, tudtam volna én mi illette volna ő kegyelmét, s – mi nem, de inkább mondja meg kegyelmed őkegyelmének, hogy ne neheztelje, meg szolgálom ő kegyelmének. Én megvívén az asszonynak az választ, mondá az asszony, ám legyen úgy, Isten akár hová tegye vele, találom, [2] nekem soha nem kívántatik, csak másképpen menekedhessem tőlük, hanem megengedi az hálókat. Azt is tudom, hogy Bethlen István uram megparancsolta az Ecsedi jószágban, hogy valamennyi szekér kívántatik Ecsed várában az asszony számára, ami szekeret adjanak, melyeken minden névvel nevezendő ingó-bingó marháját hordhassák fel Tasnádra, Ecsed várából és minden majorságokból. Hordották is pedig valamennyi kívántatik

¹ Tanúvallatás Szatmár vármegyéből, dátum nélkül. A Bethlen család levéltárából.

mind addig, valameddig üdvözült úrnak teste Echiedben volt, de az testnek ki vitele után Ebeni Zsigmond képe lévén, semmit ki nem hagyott vinni sem az várból, sem az majorokból, de én azt nem tudom, az úr ki hírével volt-e avagy nem. Tudom azt, hogy ily végezés volt őnagyságok között, hogy az asszony tartozzék ante decimum Martii quintum diem fizetni, mind gyalognak s – lovasnak, post decimum quintum antem Martii Bethlen István uram tartozzék fizetni. Az test kivitele után én az Urat őnagyságát semmiből meg nem találtam mind ez mai napig is, videlicet 13 Januarii, hanem asszonyomat őnagyságát találtam meg, gondoltam hogy az asszony megtalálja az Urat. Én azután emlékeztettem az asszonynak semmit, én semmit nem difficultált, hanem azt is mondotta az asszony, hogyha többet kívánt volna is az úr, többet engedtem volna. Secundus tertius, quartus quintus, septus/sextus(!), septimus et octavus, testes, providi Ferenc (Franciscus) Sipos quinquaginta, Ferenc (Franciscus) Nagy triginta sex, György (Georgius) Sipos quinquaginta, Urbanus Ferenc (Ferencz) triginta, Péter (Petrus) Toth quadraginta, Michael (Mihály) Toth quinquaginta et Nicolaus (Miklós) Simon vigintiocto, annos nati subditi Illustrissimus Dominus Comitis Stephani Bethlen de Iktár Comitatus Hunyadiensis et Máramarosiensis supremi ac perpetui Comitis, in possessionem Vállaj degentes, jurati et examinati fassi sunt: Tudjuk azt, hogy Bethlen István urunk halála után, minden névvel nevezett marhát, odaengedvén az öreg úr az asszonynak, Tasnádra vitte az Echedi jószágból, senki nem tiltotta semmitől. Az restantiát az ki hátra volt, mind az asszony számára szedték, oda engedvén az úr őnagysága az restantiáért, marhánkat is elvitték Tasnádra. Minden marhát, restantiát, az mit az úr odaengedett Ferenc Deák vitt kezéhez az asszony számára az Echiedi számtartó kezében akkorbéli restantiában semmit nem szolgáltatunk, [3] mert nem is kívánták. Az hálól dolga felől mi semmit nem tudunk, sem az vitézlő állapot felől, mert semmi gondunk nem volt arra. Az végezés felől is semmit nem tudunk. Nonus, decimus, undecimus, duodecimus, decimus tertius, decimus quartus, decimus quintus, decimus sextus, decimus septimus, decimus octavus, decimus nonus, vigessimus vigessimus primum, vigessimus secundus, vigessimus tertius, vigessimus quartus et vigessimus quintus testes, providi, Sebestyén Fiak judek[!] quinquaginta, Miklós (Nicolaus) Wakarcs/Wakarcz(?) quadraginta, György (Georgius) Obis vigintiocto, János (Joannes) Soos septuaginta, Tamás (Thomas) Fodor quadraginta, András (Andreas) Barcsi/Berczi[?], András Obis triginta octo, János (Joannes) Bedegi(?) sexaginta, Mihály (Michael) Koszoros triginta trium, Miklós (Nicolaus) Kovacs triginta octo, Tamás (Thomas) Csokasi viginti quinque, Mihály (Michael) Varga triginta quinque, István (Stephanus) Kis sexaginta, István (Stephanus) Marcus triginta quinque, Gergely (Gregorius) Balog quinquaginta, András (Andreas) Balogh vigintiocto et Mátyás (Matthias) David sexaginta, circiter annos agentes, omnes subditi eiusdem Domini Comitis, in possessionem Beőrvei

(Börvely) commorantes, jurati examinatique fassi extituerunt. Tudjuk azt, hogy az meghalt úrnak halála után, minden restantiát Ferenc Deák szedett fel az asszony számára, sőt még marhánkat is elhajtották, de az úr semmiben ellent nem tartott, sőt minden majorságban lévő marhát, ökröt, lovat, tehenet, uno verbo az mi itt volt Tasnádra hajtottak, tyúkot, ludat, valami az majorban volt, mindent Tasnádra vitettek velünk. Az háló dolga felől mi semmit nem tudunk, az vitézlő rendeknek fizetések felől hallottuk, hogy meddig az test az földön lesz, addig az asszony fizessen, az után az úr önagysága. Az Echiedi/Ecsedi számtartó akkorbéli restantiában semmit kezéhez nem vett. Vigessimus sextus, vigessimus septimus, vigessimus octavus, vigessimus nonus, trigesimus primus, trigesimus secundus et trigessimus tertius testes providi, Péter (Petrus) Gardo quinquaginta, Miklós (Nicolaus) Wezendi quadraginta, Pál (Paulus) Kovacs viginti quinque, Mihály (Michael) Vezendi triginta, Péter (Petrus) Simon triginta quinque, István (Stephanus) Wegh quadraginta, Sebestyén (Sebastianus) Vegh triginta duos, et Tamás (Thomas) Kovacs quadraginta annos nati, subditi eiusdem domini comitis in possessionem Calmand degentes, hitük után azont vallják, az szerint az mint az felül megírt Tanúk. Trigesimus quartus testis nobilis urbanus literatus de Calmand annorum 39. hite után azt vallja, nem emlékezem, hogy az úr önagysága, az egymás között [4] való végezést megszegte volna. Tudja, hogy az akkorbéli restantiát Ferenc Deák szedte fel. Tudom azt is, hogy Ferenc Deák Bátorban egynehány juhot hajtata ki, hogy az Úr kezében adja az asszony akaratából. Trigesimus quintus testis nobilis, György (Georgius) Köver in eadem possessione Calmand (Kálmánd) degens annorum triginta, hite után azt vallja: Tudom azt hogy az asszony maga jó akaratából egynehány sertés marhát s – juhot is egy majorsággal együtt az úr számára hagyott. Tudom azt is, hogy Ferenc Deák az restantiát az asszony számára szedte ki Tasnádra. Hallottam azt, hogy az Úr mondotta azt, hogy az ki meg nem fizethetné[?], marháját böcs szerint elvigyék. Nem hallottam, hogy az úr önagysága az egymás között való végezést semmiben felbontotta volna. Trigesimus sextus testis nobilis Mihály Deák in Bátor degens annorum viginti sex, hite után azt vallja: Tudom azt, hogy az úr az végzést semmiben fel nem bontotta, sőt hallottam az úrtól önagyságától, átkozott az az ember az ki csak egy punctjában is felbontja az egymás között való végzést; az restantiát az mi illeti, se az úr, sem én, semmit benne nem vettünk, hanem mind az asszony számára szedték. Azt is tudom, hogy az úr az asszony akartja ellen, semminemű marhájában, se ezüst, se arany, és akármilyen névvel nevezett ingó-bingó marhájában el nem vett, hanem negyvenhat juhot hagyott Bátorban, egynehány sertés marhát, s egynehány tehenet. Az háló dolgában semmit nem tudok. Tudom azt, hogy Bethlen István és Bethlen Péter uramék önagyságuk nem tiltották, hogy az Ecsedi jószágban ne hordaná Tasnádra az asszony marháját. Sőt meg volt parancsolva, hogy valamennyi szekér kívántatik amit adjanak. Tudom azt is, hogy

őnagyságok között oly végzés volt, hogy az asszony ante decimum quintum Martii anno 1633 minden Ecsedi praesidiumnak tartozzék fizetni, mind lovasnak, gyalognak post decimum quintum pedig Martii az úr őnagysága gondviselése legyen. Írtam Ferenc Deáknak, az úr híre nélkül az porkolábok fizetése felől, de én az restanciában semmit fel nem vettem. Trigesimus septimus testis egregius Miklós Balásházi de Járm annorum quinquaginta trium, juratus et examinatus eadem fassus est que proxime precedens testis. Az háló dolgáról hallottam hites darabanttól, hogy az asszony akaratából hozták vissza, Bethlen Péter úr őnagysága kérésére. Trigesimus octavus testis egregius István Horvát de Csáktornya annorum quadraginta trium, hite után azt mondja és vallja, mint az felső [5] tanú. Az háló dolga felől semmit nem tud, mint lőtt vissza hozása. Trigesimus nonus testis nobilis György Borbelli in oppido Bathor degens annorum sexaginta juratus et examinatus eadem fassus est in omnibus punctis, que superiores testes. Quadragesimus testis egregius Mihály Csorvasi in eadem Bathor degens annorum quadraginta fide mediante eadem fatetur in omnibus punctis, que superiores testes. Quadragesimus primus testis nobilis Mihály Szabó in eadem oppido Bathor commorans annorum triginta quinque fide mediante eadem fassus est. Quadragesimus secundus testis nobilis Mihály Zöld in eadem oppido Bathor annorum triginta quinque eadem fassus est fide mediante. Quadragesimus tertius testis nobilis Mihály Becsi[?] in possessionem Beőrvei degens annorum quadraginta fide mediante eadem fatetur. Quadragesimus quartus, quadragesimus quintus, quadragesimus sextus, quadragesimus septimus, quadragesimus octavus, et quadragesimus nonus testes. Providi Tamás Phülöp juratus judex, triginta duorum, Miklós Gal quadraginta, Márton Szél triginta quatuor, Gergely Karasznaei triginta quinque, István Ladani sexaginta, János Karmany triginta quinque et Benedek Eokros quinquaginta, annos nati, subditi postulati Domini Comitiss István Bethlen in possessione SzentMarton degentes jurati et examinati eadem fatetur, in omnibus punctis que alii super ascripti testes. Quinquagesimus testis nobilis Balázs Patáj in possessione Majteni degens annorum quinquaginta juratus et examinatus eadem fatetur in omnibus punctis scitu que super affati testes. Az háló dolga felől pedig semmit nem tudok az fizetés dolgából sem tudok semmit. Quinquagesimus primus testis Agilis Márton Vajda in possessione Beőrvej habitant annorum quadraginta officialis ejusdem domini comitiss István Bethlen fide mediante eadem fatetur in omnibus punctis. De az hálók dolga felől semmit nem tudok, sem az vitézek fizetése felől nem tudok semmit. Quinquagesimus testis nobilis Péter Kerekes in possessione Majtény degens annorum quinquaginta quattuor fide mediante eadem fassus est. Quinquagesimus tertius testis nobilis Mátyás Kerekes, in eadem possessione Majtény commorans annos natus/natis[?] quadraginta octo, fide mediante eadem fatetur, de az vad háló felől, és az praesidium fizetése felől nem tud

semmit. Quinquagesimus quartus, quinquagesimus quintus, quinquagesimus sextus, quinquagesimus sextus, quinquagesimus septimus, Quinquagesimus octavus et quinquagesimus nonus testes. Providi Gergely Olah quadraginta, János Berkes] quadraginta, István Nagy viginti quinque, [6] Miklós Meszaros quinquaginta, Márton Rezi viginti quinque et Pál Kőmives quadraginta, annos nati subditi dicti domini Comitis István Bethlen in dicta possessione Majtény degentes jurati et examinati fassi sunt de inquisitis sicut super affati testes. Sexagesimus testis nobilis György Ersek de eadem Majtény annorum quinquaginta, fide mediante eadem fatetur de inquisitis in omnibus punctis que super affati testes, de az háló dolgáról semmit nem tudok se az végzés se az fizetés felől. Sexagesimus primus testis nobilis Stephanus Kerekes in eadem possessione Majtin commorans annorum quinquaginta, fide mediante eadem fassus in omnibus, ut supra fati testes. Sexagesimus secundus testis nobilis Mihály Katona ibidem degens annorum quadraginta, fide mediante eadem fatetur, que reliqui supra fati. Sexagesimus tertius testis nobilis Ignác in possessione Gylvacs degens annorum triginta octo fide mediante eadem fatetur, de az vad hálók – s fizetés dolgát nem tudom, de azt tudom, hogy magam is vittem bor árát Tasnádra Ferenc Deáknak, és Ferenc Deák mondá, hogy hiszem szépen végeztek Bethlen István uram és Bethlen Péter és Szécsi Mária önnagyságok, hogy még ide is elhozzák utánunk az restanciát. Sexagesimus quintus testis providus János Veres, judex possessionibus Majtény, subditus dicti domini comitis István Bethlen annorum triginta quinque, fide mediante eadem fatetur in omnibus punctis, que supra fati testes. És, hogy Bethlen István és Bethlen Péter uramék önnagyságok semmiben az végzést fel nem bontották Szécsi Mária asszonnyal, vallotta. Az hálók és vitézeknek fizetése felől semmit nem tudok. Sexagesimus septimus, sexagesimus octavus, sexagesimus nonus, septuagesimus primus et septuagesimus secundus testes providi János Szabó juratus judex quadraginta, Balázs Kardos quinquaginta, János Kardos quadraginta, Pál Erdélyi triginta octo, Miklós Thiudor quadraginta et Demeter Simon sexaginta annorum viri, subditi ejusdem domini comitis István Bethlen in possessione Merk degentes, jurati et examinati fassi sunt. Tudjuk azt, hogy Bethlen István és Bethlen Péter urunk önnagyságok és Szécsi Mária asszony között való végzést semmiben fel nem bontották az asszony ellen [7] azt is tudjuk, hogy minden restanciát az asszony számára szedtek. Bethlen István és Bethlen Péter urunk önnagyságok semmiben nem ellenzették, sőt szabadságot, erőt, levelet adtak, hogy kiszedjék és Tasnádra szolgáltatassák az asszony számára. Azt is tudjuk, hogy semmi marhájához az asszonynak, az úr Bethlen István és Bethlen Péter urunk nem nyúltak, hanem szabadon elvitték, amint akarták, az ecsedi jószág hordván minden ingó-bingó marhát. Az fizetés felől azt vallják azt mint az többi. Septuagesimus tertius, septuagesimus quartus, septuagesimus quintus, septuagesimus sextus, septuagesimus septimus,

septuagesimus octavus, septuagesimus nonus, octuagesimus, octuagesimus primus et octuagesimus secundus testes providi András Galambos quadraginta duorum, János Kúkúli sexaginta, Simon Perde quadraginta, Tamás Olmani viginti octo, Simon Krasznaháti quadraginta quinque, Simon Pap quadraginta, Gergely Hajnal viginti quatuor et György Bariban viginti octoannorum, subditi ejusdem domini comitis in possessione Gylvács degentes, fide mediante eadem fassi sunt de inquisitis, que prefati Mérkiensis. Octuagesimus tertius testis providus Tamás Barla in possessione Majtény degens annorum triginta sex subditus ejusdem domini comitis fide mediante eadem fassus est, que alii supra fati Majtényiensis. Octuagesimus quartus et octuagesimus quintus testes providi in possessione Tagy commorantes, Péter Farkas triginta, et András Barna quadraginta annos nati subditi ejusdem domini comitis fide mediante eadem fassi sunt ut supra. Octuagesimus sextus, octuagesimus septimus, octuagesimus octavus, octuagesimus nonus, nonagesimus, nonagesimus primus, nonagesimus secundus, nonagesimus tertius et nonagesimus quartus testes providi, István Őri viginti quinque, Gaics Illés quinquaginta, János Mihalk triginti duos, János Lupsa quadraginta, János Szabo ibidem quadraginta, István Nagy viginti quinque, Márton Tompa quadraginta duos, Demeter Marcus viginti octo et András Szabo quadraginta quatuor annos agentes subditi ejusdem domini comitis István Bethlen in Terebes degentes jurati et examinati eadem fassi sunt, que super affati testes. Nonagesimus quintus testis providus István Nagy in possessione Fábiánháza degens annorum 40 subditus ejusdem domini comitis, fide mediante eadem fassus est in omnibí punctis que alii super ascripti testes. Nonagesimus sextus, nonagesimus septimus, nonagesimus octavus et nonagesimus nonus testes providi [8] Providi János Tőser juratus judex annorum septuaginta quinque, György Szabo annorum quinquaginta, Tamás Baronjai annorum quadraginta et Miklós Szucs/Tucz Pall annorum triginta duorum, subditi supra fati domini comitis István Bethlen, in possessionem Matócs degentes, fide mediante eadem fassi sunt in omnibí, que alii supra ascripti testes. Centesimus et centesimus primus testes, providi István Nagy annorum quadraginta, et Tamás Szabo annorum quinquaginta, subditi dicti domini comitis István Bethlen in possessione Nyíregyháza degentes, jurati et eadem nati fassi sunt. Tudjuk azt, hogy Bethlen István uram önnagysága halála után, minden restanciák az asszony számára szolgáltattnak Mathoczi Ferenc deák kezében. Tudjuk azt is, hogy semmi névvel nevezett szerint való marhát az asszony akarata ellen nem vett el az úr. Tudjuk azt is, hogy nyolc ökröt hoztak vissza Nyíregyházara, de ki akaratából nem tudjuk. Tudjuk azt bizonyosan, hogy nem Bethlen István és Bethlen Páter akaratából hajtották vissza. Tudjuk azt is hogy, Bethlen István és Bethlen Péter urunk nem tiltották, hogy az Ecsedi jószág ne hordaná az idősült Bethlen István urunk után maradott ingóbingó marhát Tasnádra; sőt inkább parancsolták önnagyságok, hogy mindent hordjunk amint

hordottunk is. Az vad háló felől semmit nem tudunk, se az fizetés felől is semmit nem tudunk, mint volt az végezés.

**2. Bethlen István 1640. május 17-én kelt hajdútelepítési levele, Ecsed.
[MNL OL F – Libri Regii, 29. kötet. 463-465.]**

[...] [463] Comes Stephanus Bethlen de Iktar Comitatum Hunyadiensis et Maramarosiensis Supremus ac Perpetuus Comes. Adgyuk tudtára mindeneknek ez mi levelünknek rendiben, hogy mi meghtekintvén Nyiregyhazi rész jószagunknak és sok alkalmatlanságok miatt napról naponkint való pusztulását, egy néhány böcsületes vitézlő személyeknek ígerünk ott örökös házhelyeket, kiknek előttök járó hadnagyságát attuk engettük vitézlő Török Istvánnak, úgy hogy oda emberséges katona rendeket telepítvén megh, azoknak mi [464] utánunk ő lehessen az hadnagyok, s őtölle tartozzanak hallgatni, és meghis böcsüllyék mint előttok járójokat. Mi pedig ilyen okok alatt adgyuk az mi örökségünköt, hogy valaki ott meghtelepedik jámborul ilyen mint igaz vitézlő embert illett az mi is maradékink parancsolatunkat meghfogagya, mi hozzánk ez helyhez hűséggel és igassággal visellje magát valahová az mi dolgunkban vagy maga vagy levelünkkel vagy kísézőül elküldetik hiven/híen eljárjon, az mi korcsománkra korcsomát ne kezdjen ott való szegény jobbagyinkat semmi úton módon meghhaborítani törvény nélkül ne merészellje, semminemű javakon es örökségeként ne kapdosson sőt az mi villongás történnék kösztök, az elsőben falu színén törvény szerint igazittassék, ha ott nem lehetne az mi ecsedi székünkben jűjön appellációban s itt igazodgyék el. Az hol pedig hadakozó idő történnék senki zászlója alá menni marhájuk örökségek vesztese alatt ne mennjenek az mi hírünk és engedelünk nélkül, hanem az mi maradékink zászlója alatt egy holnapig is fizetés nélkül azután hópénzért tartozzanak szolgálni. Ecsed várátul semmi úton módon el ne igyekezzenek szakadni, hanem az hűséget ez helyhez és ennek uraihoz meghtartsák, ők is pedig semminemű jóktul tizedet és dézsmát adni ne tartozzanak. Ha ki újonnan házat építeni esztendeigh annak minden szolgálattal szabadsága legyen. Az ki ott való lakást nem kedvelli, hadnagynak hírre tévén és házat eladhatván marhával együtt valahova akar menni szabadon elmehessen. Ha ki az mi szolgálatunkban Tiszántúl való útra vagy másuvé küldetik közülük, annak útiköltsége meghléssen. Az korcsomálás is Szent Mihály napjátul fogva Karacson innep estig nekik szabadoson leszen, mely korcsomálás dolgából (az, mint egyéb dolgokban is) csak [465] láthassam meg, településeket és magok viseléseket több jó akaratunkat készek leszünk mutatni és annak az helynek bírását más derekasabb levelünkkel is fiúról fiúra megerősittjük nálok, sőt káptalanba is oda valljuk. Kinek bizonyására mostan ez levelünköt kezünk írása és pecsétünk alatt adgyuk. Datum in Arce nostra Ecsed decima septima Maii Anno millesimo sexcentissimo quadragesimo Stephanus Bethlen. m.p. (manu propria)

**3. Bodoki János 1648. október 26-án kelt levele Lorántffy Zsuzsannához, Ecseden.
[MNL OL E 190 No. 5150.]**

[1r] Illustrissima ac celsissima Principissa dominae dominae mihi clementissima post humilium fidelium ac perpetuorum servitorum meorum in gratiam celsitudinis vestram humilium subiectionem.

Kegyelmes asszonyom az mikor Nagyságod itt Echedben vala idvözült kegyelmes urunkkal, akkor nekem megparancsolta vala, hogy az fejős teheneket megválogattassam, s az ki fél csecsű, s tejetlen volna köztök azt mészárszékre adnám, olyan sok vagyon köztök, s ha télre szorul nem tudom mint telel ki, most az marha felettébb sok, szénát is az sok eső miatt nem csinálhattanak. Nagyságodat azért mint kegyelmes asszonyomat alázatosan kérem, adasson egy comissiót az ki mellett az fele haszontalan teheneket vágattathassam le az mészárszéken, mert affélének jövődöben is egyéb hasznát nem vehetné, s hasznosabb, hogy jó tarcsunk az majorokban, mert az haszontalan marhára is szintén úgy elkél az széna, mint az jóra. Ez egész nyáron inkább mind betegek voltak minden féle marhák kiknek kegyelmes asszonyom. igen kevés hasznát vehettük meg az vonó marhának is, melyekben megh is holtanak.

[1v] Az váradi és püspöki hegyen 144 hordó borok lőttek kegyelmes asszonyom, melyekben vagyon váradi ezer hetvenhét hét cseber bor, két kanta és egy pint, Tm' 1077 Canta melyeket immár Echedben be is szállíttattam. Istennek hála kegyelmes asszonyom az vetést is minden majorokban elvégeztettem, csak az bátoriban vagyon valami kevés hátra. Idvözült kegyelmes urunk szállíttatta vala az Bánházi úr hadát az Kun István urunk önnagysága jószágára azért, hogy az dézsma alá való földekből dézsmát nem akart adni, mely az mostan jószágból kiüzettet, engemet penighlen – fenyeget, hogy nem jól teszem dolgom, ha kezében akadák kiben semmi vétkem nincsen, mert nekem csak azt kellett cselekednem, az mit idvözült kegyelmes uram parancsolt. Nagyságodat azért mint kegyelmes asszonyomat alázatosan kérem legyen kegyelmes oltalommal hozzám, mert én nagyságodnak szegény alázatos szolgája vagyok, rajtam megejtheti az azután ki veszi el rólam nem tudom. Ide kegyelmes asszonyom sok esők járnak, ki miatt sok ember meg is fogyatkozott az kenyérből vetetlen is marattanak. Ezek után Isten nagyságodat kegyelmes asszonyom vigasztallja Szent Lelkének általa, és tartsa meg sokáig kedves állapotban.

Datum in Arce Eched die 26 Octobris Anno 1648.

Illusstrissimi celsitudinis vestrae.
Servus humilimus perpetuus.
Joannes Bodoki m. p.

Külső címzés: Illustrissimae ac celsissimae principissae Susannae Lorantffi de Serke quondam Domini Domini Georgii Rakoci Principis etc. Dominae partium regni Hungariae Dominae et Siculorum Comitissae relictae viduae. Dominae Dominae mihi clementissimae.

4. Bodoki János 1649. február 6-án kelt levele Lorántffy Zsuzsannához, Ecseden.
[MNL OL E 190 No. 5531.]

Alázatos szolgálatomat ajánlom Nagyságodnak, mint kegyelmes Asszonyomnak.

Kegyelmes asszonyom az nagyságod 25. Januarii nekem írt kegyelmes parancsolatját 5 Februarii Patakról haza érkeztén ide Echiedben vöttem, mivel engemet is praefectus uram hivatott volt magához. Kegyelmes asszonyom ide felé ez esztendőben minden féle marháknak ighen nagy veszedelme volt, s ighen holtanak, az nagyságotokéban is ugyan felesen hullott el a dögh miatt, egyébaránt kegyelmes asszonyom az gondviselés meghvaygon reájok, szénánk is Istennek hála mégh ugyan jól vagyon. Nagyságodnak kegyelmes asszonyomnak ilyen szomorú hírt is írhatok, az Majtheni (majtényi) egyik rendház ighen véletlenül ez elmúlt héten meghégett, jóllehet kegyelmes asszonyom az fájában is mi kár vagyon, mert az ember egyéb épületre fordíthatta volna, de az annyira való rossz ház volt, hogy az idvezült úr is esős időben csak egy ágy helynek valót nem találhatott benne annyira csepegett, noha az fedél egy ember magasságyra volt rajta. Kegyelmes asszonyom nagyságodat alázatosan kérem, tudósítson hozzánk való jövelele felől, hogy tudhassam magamat mihez tartani, Istennek hála kegyelmes asszonyom liszt, búza, abrak elég vagyon a[z] várban. Két kecskét küldöttem Nagyságodnak, adja Isten jó egészséggel elkölteni nagyságodnak; többeket is küldtem volna nagyságodnak, de sohul pénzem sem találtathattam. Ezek után az Úr Isten Nagyságodat Szent Lelkének általa vigasztalván, sokáig kedves állapotban éltesse, s tartsa megh. Datum in Arce Echied die 6 Februarii Anno 1649.

Nagyságodnak alázatos szolgálja.

Bodoki János m. p.

Külső címzés: Illustrissimae ac Celsissimae quondam Principis domini domini Georgii Rakoczi Dei gratia Principi Transylvaniae partium regni Hungariae domini et sicularum comitis relictæ viduæ Susannæ Lorantffy de Serke etc. dominae dominae mihi semper clementissimæ.

Megjegyzés (más kézzel írva): 1649. die 12 Februarii Baláshfalva. Provisores Echied Joannes Bodoki.

**5. Bodoki János 1649. augusztus 7-én kelt levele Lórántffy Zsuzsannához, Ecseden.
[MNL OL E 190 No. 5572.]**

Alázatos szolgálatomat ajánlom nagyságodnak, mint kegyelmes asszonyomnak. Az Úr Isten kívánságai szerint való idvességes jókkal áldja meg nagyságodat.

Kegyelmes asszonyom a nagyságod kegyelmes parancsolatja szerint Wáradá felmentem vala, a[z] szőlőket megjártam ugyan ahhoz értő embereket is vittem kegyelmes asszonyom a[z] szőlőkben, lelkek ismeretek szerint azt mondák, hogy most másfélezer tallérral jobbak, hogy sem mint mikor a[z] nagyságodok kezében esett. Termésekben is Istennek hála kegyelmes asszonyom jól vadnak, kiváltképpen a püspöki szőlő, de egyik sincsen még is olyan termet mint tavaly, noha mindazáltal kegyelmes asszonyom a nagy záporosó nagy károkat tölt az szőlőkben, mert igen alá hordta a földet, de mégis a többihez képest a nagyságodoké szenvedhető. KövágóhóBikácsa[!] nevű nagyságod falujában három jobbágya vagyon nagyságodnak, azok is igen szegény állapottal vadnak, s mostan immár fél kapura ródták őket, ha nagyságod kegyelmessége urunknak önagyságának írna felőlük, a[zt] három jobbágyot engedne fertály kapura nagyságod, mert bizony elpusztulnak. Istennek hála kegyelmes asszonyom a nagyságod majorság marhái mind kicseny, s mind nagy jól vadnak, csak hogy a nyeregyhazy majorságban levők igen kesztenek halni; mindazáltal kegyelmes asszonyom én az tiszttartónak megparancsoltam, hogy a meddőjét, s az többiben is válasszon ki, s adassa el illendő áron, hogy sem mint bőrrivel fizessen. Sokáig kedves állapotban éltesse Isten Nagyságodat. In Arce Echied die 7 Augustii. 1649.

Nagyságodnak méltatlan alázatos szolgálja.

Bodoki János m. p.

Külső címzés: Illustrissimae dominae dominae Susannae Loranttfi celsissimae quondam Principi domini domini Georgii Rakoczy princeps Transylvaniae partium regni Hungariae dominus et siculorum comitis relictae viduae ut dominae dominae mihi semper clementissimae.

Megjegyzés (más kézzel írva): 1649. die 10. Augusti SárosPatak. Joan' Bodoki provizores Eczed.

**6. Bodoki János 1649. augusztus 13-án kelt levele Lorántffy Zsuzsannához, Ecseden.
[MNL OL E 190 No. 5579.]**

[1r] Alázatos szolgálatomat ajánlom Nagyságodnak, mint kegyelmes asszonyomnak, az Szent Isten Nagyságotat minden idvességes javaival áldja meg!

Hogy Váradra elmentem kegyelmes asszonyom, az elmúlhatatlan dolgom volt, mert az szőlő gazda egynehány levelében búcsúzott – s – protestált is, hogyha valami kára az szőlőben lészen, oka ő ne legyen, mivel esztendeigh immár annak előtte vagyon elmúlt volt. Istennek hála kegyelmes asszonyom az takarodásban nem volt semmi fogyatkozás, mihelyt takarodhatunk, Nagyságodnak mint kegyelmes asszonyomnak minél hamarabb mindenekről tudósítom. Az kővágóbikacpai három jobbággy felől én az tisztek közül Inczedi urammal megtaláltam vala, de őkegyelme ilyen választ tűn, hogy sem az tiszteknek, sem az vármegyének abban módgyok nincsen, hogy kapujukat szállíthassák, hanem kegyelmes urunk Erdélyi Fejedelemnek őnagyságának megcselekedheti, hogy szállíthassa egy fertályra. Az öreg ebédülő palotát megmeszeltettem kegyelmes asszonyom, de az mésszel meg nem érzük, hanem most akarok Patakra küldeni egy szekeret mészeret. Egy vállai Fiok János nevű katona minemű rettenetes dolgot cselekedett az ki soha az Ecsedi jószágban nem történnek, hogy az ecsedi liber báró ellen vármegyéről hozzon határ igazítására astessát, és hogy vármegyéhez confugiálljon, holott az nagyságotok ecsedi gondviselői is elligazíthatták volna, az marhái elvétele felől nem jól informálta nagyságotat kegyelmes asszonyomat az mint az inkludált[!] vállai bírák írásából meghértheti Nagyságod. Az meddő marhákat ne adassák felől

[1v] való Nagyságod kegyelmes parancsolatját is értem én az cselekedő leszek, csak hogy az mely marhát mostan pénzé tehetnék, annak az árán többet is szerezhetne az ember, mert az marha idé[n] felette igen kezdett betegedni és halni. Nagyságod és praefectus úr híre nélkül azért nem akartam eladatni, Sulyok Ferenc uram is az vármegyét nem jól informálta, mert kegyelmes asszonyom az nagyságod pocsaloni² Gyügyek Ferenc nevű jobbággyát az latorért az maga háznál Sulyok Ferenc uram addigh elverte, hogy csaknem meghalt bele, azzal nem elégedett, hanem egy rettenetes hideg kunyhóban vetette, egynehány rendben írtam Sulyok úrnak, hogy elégíté meg az nagyságod jobbággyát, de nem cselekedte. Midőn Gyügyei Ferenc jobbággyának marháit elfogta volna, (noha nem az én akaratomból sem parancsolatomból) hozzám küldi Sulyok uram, hogy engedjem meg had elégedje meg Gyügyei Ferencet, de megh

² Porcsalma, Szatmár m. Herner János: *Erdély és a Részek térképe és Helységnévtára. Szeged, József Attila Tudományegyetem*, 1987. 131.

nem alkhattanak, sok utat keresett őkegyelme magának alkuvást panaszt, ha harmadik utat keres megfog érteni őkegyelmek törvénnyel keresteti nagyságod. Tudja az Úr Isten kegyelmes asszonyom, hogy oly méltatlan dolgokat veszen elő az nemes vármegye és, hogy én nem engedem az nagyságod jószágában hatalmaskodni valakit, ezt bánja az nemes vármegye, mostan is sok injuriákat szenvedek Gyulafi László uram hatalmaskodása miatt, melyről mind nagyságod, mind praefectus uramat meg fogja találni egy tarpai Simon Páll nevű nagyságod jobbágya. Ezek után sokkáig kedves állapotban éltesse az Úr Isten Nagyságodat. In Eczed die 13 Augustii Annoo 1649.

Nagyságod alázatos szolgája
Bodoki János m. p.

Külső címzés: Illustrissimae dominae dominae Susannae Lorantffi de Serke celsissimae quondam Principis domini Geörgii Rakoczi principis Transylvaniae partium regni Hungariae dominis et sicularum comitis relictá dominae dominae mihi clementissima.

Megjegyzés (más kézzel írva): 1649. 16. Augusti. Sárospatak. Provisores Ecziéd Joannes Bodoki.

**7. Pongrácz Pál 1649. szeptember 20-án kelt levele Lorántffy Zsuzsannához, Ecseden.
[MNL OL E 190 No. 5602.]**

Alázatos szolgálatomat ajánlom nagyságodnak, mint kegyelmes asszonyomnak. Az úr Isten Nagyságodat sok idvességes jókkal áldja megh. Szívem szerint kívánom!

Az nagyságod kegyelmes parancsolatja szerint kegyelmes asszonyom azt a bodnár embert itt az várban én megtartóztattam, jobb lehet kegyelmes asszonyom ennek előtte való időkben. Udvarbíró uram is meghekkötötte volt ugyan azon, hogy nagyságodtól alól el nem ideghenedik, s mást nem ural nagyságodtól kívül; attól fogva ide beszolghált bodnárságával mind az harmadik héten kegyelmes asszonyom, hogy penigh kezesség alá vehessem, kegyelmes asszonyom módot nem találok benne, mivel itt ideghen leghény, érette kezes lenni senki nem mer, kegyelmes asszonyom. Egyéberánt ighen foghadja kegyelmes asszonyom, hogy nagyságodtól alól soha el nem ideghenedik. Ezen ighen alázatosan könyörög nagyságodnak kegyelmes asszonyom, minthogy minden takarmányát már itt Ghebe nevű faluban takarította be, ha nagyságod kegyelmessége már had telene itt, minthogy már késő helyéből való kibontakozás, tavasz alá tevő léssen valamit nagyságod felőle fogh parancsolni kegyelmes asszonyom, mindazáltal nagyságod kegyelmes jó tetszése. Tartsa megh az Úr Isten nagyságodat sok esztendőigh kedves jó egészségben. Datum in Eczed die 20 Septembris Anno 1649.

Nagyságod alázatos leghkisebb szolgája
Pongracz Pall

Külső címzés: Illustrissimae ac celsissimae dominae dominae Susannae Lorantffy celsissimae quondam Principis domini domini Georgii Rakoczii Dei gratia princeps Transylvaniae partium regni Hungariae domini et sicularum comitis comitis relictae viduae dominae dominae mihi clementissimae

Megjegyzés (más kézzel írva):

23 Septembris Anno 1649 in S[áros]patak

20 Septembris Ecsedenben

1649 26 Septembris secretarius Pongracz úr

Pongrácz Pál úr ír az Bélszélről[?] Ghébére ment bodnár ember felől önnagyságodnak, el nem ideghenedik önnagysága alól, de kezeset nem talál.

8. Matolcsy Ferenc 1650. április 6-án kelt levele Lorántffy Zsuzsannához, Ecseden.

[MNL OL E 190 No. 5672.]

[1r] Az én életemigh való alázatos szoláglatomat ajánlom nagyságodnak, mint nekem kegyelmes asszonyomnak az Úr Isten nagyságodat jó egészséges hosszú élettel áldja megh jó szerencsésen!

Az nagyságod kegyelmes parancsolatját meghadá az kisLotai³(létai) Kiss Mátyás nevű nemes ember. Értem az nagyságod leveléből, hogy az nemes Szabolcs vármegye bizonyos és hiteles követ atyafiai által találtak megh nagyságodat, és instáltak azon nagyságodnak, hogy ez az Kiss Mátyás nevű nemes ember még életében Hagimasi Györgynek, üdvözült volt?? Hagmiasi Györgytől Pocsion egy pusztá ház telket száz forinton, kit bírt egynehány esztendeigh ez az nemes ember és hogy holta történt Hagimasi Györgynek az minemű kicsiny jószága volt Pocsion az bátori tisztartó ide Echiedhez nagyságotok számára foghlalta, avval együtt ennek az nemes embernek is meghvette pusztá telekét elfoghlalták [instált] az nemes vármegye azon nagyságodnak bocsájtsa vissza neki nagyságod. Mivelhogy nagyságod én reám bocsájtotta információra és parancsolta nagyságod azt énnekem kegyelmesen, mint hogy Bodoki János idejében volt az elfoglalás értsék őkegyelmétől, mint foglaltak el ettül az nemes embertül azt pusztá telekét. Bodoki uram kegyelmes asszonyom azt mondja, hogy ő neki senkire sem tanácsa nem volt benne, hogy azt az pusztá teleket is elfoghlalja az Hagimasi György jószágával együtt, hanem csak azt hagyta[hatta] elfoghlalni az bátori tisztartónak az kit Hagimasi György bírt mikoron meghholt, azt mondja Bodoki uram kegyelmes asszonyom soha őtet az nemes ember felőle megh nem találta, mert ha meghtalálta volna felszabadította volna az elfoghlalásból és kezében bocsájtotta volna. De énnekem kegyelmes asszonyom ilyen intencióm vagyon, talán lehet úgy az dologh, hogy az szegény Hagimasiak úgy bírták azt az kis jószágot az régi Bátori urak collatiójából, hogy életekigh éljenek belőle, de el ne zálogosíthassák deficiálván az Hagimasi família recta minden solutio nélkül vissza szállva Echied várához, egy levén ez dologh nem diszponálhatott volna az poci jószághból Hagimasi György uram és az az nemes ember is az meghvételben, így ő kegyelmeteknek egyhben kellett volna lenni.

[1v] Mindazáltal kegyelmes asszonyom áll csak az nagyságod kegyelmes gratiájában az dologh. Isten nagyságodat kegyelmes asszonyom örvendetes jó szerencsés és egészséghben sok esztendeigh tartsa megh. Datum in arce Echied die 6 Aprilii Anno Domini 1650.

³ Kisléta.

Nagyságodnak alázatos szolgája míg él:
Matolcsy Ferenc m.p.

Külső címzés: Illustrissimae ac celsissimae Principissae dominae dominae Susannae Loranttfi,
celsissimae quondam Principis domini domini Georgii Rakoczy Dei gratia Principis
Transilvaniae partium regni Hungariae dominus et siculorum comitis etc. relictæ et dominae
dominae mihi naturaliter clementissimæ

Megjegyzés (más kézzel írva):
Anno 1650 Matocsi Ferenc uram az ecsedi udvarbíró levele.

**9. Matolcsy Ferenc 1650. augusztus 8-án kelt levele Klobusiczky Andrásához, Ecseden.
[MNL OL E 190 No. 5872.]**

Generosae Dominae Fatuor mihi observandissimae servitiorum meorum adictissimae
commendamus.

[1] Jó egészséges hosszú élettel Isten kegyelmedet uram jó szerencsésen áldja meg. Az kegyelmed parancsolatját uram alázatosan vettem és, hogy értem azt, hogy az én kegyelmes asszonyomnak önegyságának méltóságos szolgálatára Isten előállította kegyelmedet azon szívem szerint örülök, kívánom, hogy az úr Isten kegyelmedet az méltóságos tisztiben és hivatalában jó szerencsésen áldja meg minden kívánatos dologban öfelséghe wigeri[!] elő kegyelmedet. Mit parancsoljon kegyelmed az őszi és tavaszi mindennemű sessioknak praereatioi[!] felől, hogy azokat extractusban vettem hamarébb lehet küldjem fel én uram az kegyelmed parancsolatja szerint meghcselekszem, el is nem mulatom, de mivel még az tavasz[i] vetések úgy mint zab, borsó, lencse, len és kender fel nincsen takarva még az búzában is némelyik majorságban nincsen mind behordva, addig nem lehet valamigh mindeneket fel nem takarnék és be nem hordatnak. Az bátori tisztartó Zabo Mihály állapotja felől is mint parancsoljon kegyelmed Isten azt adván, hogy betakarodhatnék azon leszek, hogy törvény szerint procedálnom kellene és az törvény mint conmittállja értésére adom kegyelmednek. Akarom azt is kegyelmednek jelentenem kegyelmes asszonyomnak önegysága ide akar jönni ez jövő héten az mint önegysága énnekem írja, itt uram elhigye kegyelmed még semmi élés nincsen, az mely kevés tavalyi búza volt az elmúlt héten fizettem búzával az gyalogoknak, az mennyi tavalyi búza volt mind ki ment fizetésekben, még némelyeknek nem is adhattam, adósa maradtam és mostani új búzából mostan fogatok hozzá csépeletetek és mindjárást kültet küldök minden fele az malmokban az hol lehet és az víztől eörverek[!] – az önegysága ide jöveteljére elegendőt.

[2] Abrakot is még ez ideig nem volt módunk benne, hogy készíthettünk volna, mivel még az zabot fel is nem arathattuk, még ighen zöldes volt az zab sok helyen, jövő héten fel takarodik az zab is és annak utána mindjártást abrakot is készítettetek. Az szénatakaráshoz is és az vár körül mostan foghatnak derekason hozzá az ligeteken mivel ennek előtte valamennyit kaszáltattunk itt az vár körül és az víz mind felvötte és az szüntelen eső mind elvesztette minden munkánk csak hiában lett, hanem már mostan Isten jó időket kezdett szolgáltatni az mennyire Isten rásegít az széna takarásán is szorgalmatoskodunk. Borokat is parancsolt volt önegysága, hogy adat ide az korcsmákra Patakrull, avagy Tolvacsru[!] de az takarodás miatt ez ideig még érette nem küldhettem, Isten meghengedi ez jövő szerdán avagy cseterteken az szekereket

meghfogom indítani az borokért. Parancsolja őnagysága azt is, hogy az őnagysága mostani ide jövetelire Bereghszászból hozatnék praebenda bort az az praebendariusoknak szükségére ha ez árvisutul elhoszhatnak a borokat, őnagysága commissiótt róla nem küldött az munkácsi udvarbírónak, ha rá küldök is addigh nem adnak míg az őnagysága commissiója, avagy az kegyelmed[é] nem lészen, csak legyen az comissio vagy egyképpen az, vagy másképpen lészen rá küldök és elhozzatom noha az árvisz ighen nagy az holott el kell hozni. Bátor csak három hétre halad vala kegyelmes asszonyomnak ide való jöveteli takarodhatunk vala be, addigh és élést is jó 6 alkalmatossággal gyűjthettünk volna be mindazáltal valamiket ő Nagysága jű alázatosan várjuk őnagyságát.

[3] Kérem azért uram kegyelmedet bizonyos terminuszukat[!] írja megh kegyelmed az őnagysága ide való jövetelének jó idején tudhassak gondot viselni az őnagysága ide jövetelére, arrul is tudósítson kegyelmed ha kell-e az úton elében őnagyságának gazdálkodni és hova kívántatik. Isten kegyelmedet sok esztendeigh éltesse és tartsa megh jó szerencsés egészségben.

Datum in Arce Echied die 8 Augusti Anno 1650.

Generose dominae vestrae
Servitor addictissimus
Franciscus Mathocsii m. p.

Külső címzés: Generoso domino Andreae Klobusicki Illustrissimae ac celsissimae Principissae dominae dominae Susanne Loranttfi dominae nostrae [clementissimae] universorum bonorum in Hungariae praefecto etc domino et fautori mihi semper observandissimo.

Megjegyzés (más kézzel írva):

11 Augusti Anno 1650 expeditae 12 ejusdem, Patak.

**10. Matolcsy Ferenc 1650. augusztus 15-én kelt levele Klobusiczky Andrásához, Ecseden.
[MNL OL E 190 No. 5878.]**

[1r] Generosae dominae fatutor mihi observandissimae Servitiorum meorum addictissimam commendamus.

Isten őfelséghe kegyelmedet jó egészséges hosszú élettel jó szerencsésen áldja megh. Mit parancsoljon kegyelmed az vállalai nemes ember Fiok János állapota felől jól értem, látom azt is, hogy kegyelmes asszonyunkat őnagyságát Zakmar vármegye meghatalálta felőle, én uram kegyelmedet ez Fiok János nevű nemes ember felől így informálhatom. Úgy vagyon uram az régi Bátori urak ennek az Fiok Jánosnak feleségének az atyjának conferáltak volt Vállajon az Echiedi jószághban egy házat, fiú és lány ághra statuáltattak is benne, de hogy az exempta curiára regius consensusok volna az nem constal én minden levelet behozattam vala káptalomban költ levéllel együtt, de fel nem találom benne, hogy vagyon regius consensussal bírna maga személyéről való levelet. Armálisát nem produkálhatta mondja azt, hogy vagyon armálisa Bátori Gábortól, de én nem láttam, hihető uram afféle levél az kiket az secretarius deákok touiszraval[!] ⁴hordozhatnak kősekedésre akárkinek attanak benne Bátori Gábor idejében tíz és tizenkét forintért ez az Fiok János nevű nemes ember penigh az mint mondják bátori jobbágy volna, minden nemszettsége mostan is paraszti szolgálattal szolgál az várhoz. Mivel azért uram idveszelt kegyelmes urunk elébe [...] ⁵várhoz új urbárió[m]ot csináltatott, és mindenek [...]alni ⁶ kellett minemű donációval bírják házokat [...] ⁷ consensust nem talált azt mind [...] ⁸ annihilálta [...] ⁹ az urbáriomban meghláthat, mivel kegyelmes asszonyunk őnagysága énnekem azt parancsolta, hogy afféle nemes emberek az kik az őnagysága fundusán laknak taxát adjanak, avagy lovok hátán szolgáljanak, mert különben semminél kell őnagysága nem engedi az őnagysága földét bírja senkinek.

[1v] Ez őnagysága kegyelmes parancsolatja szerint én is az egész Echedi jószághban megh hirdettem, hogy afféle nemes emberek, kik az Echedi jószághban bírnak regius consensusuk nincsen lovat adjanak, mert különben nem lehet ezt sajnálják szegények mi ár kegyelemed mit parancsol felőlük én azt cselekszem. Ne adja az úr Isten uram énnekem azt, hogy én valakit szabadságában háborgassak, hiszen tudom uram azt, hogy az mi [...] ¹⁰ nem ír [...] ¹¹ ne cselekedjem, énis azon hajóban evezek, mivel énnekem is vagyon az Echiedi jószághban valami

⁴ Tucat értelemben[?].

⁵ Tintafolt miatt olvashatatlan.

⁶ Tintafolt miatt olvashatatlan.

⁷ Tintafolt miatt olvashatatlan.

⁸ Tintafolt miatt olvashatatlan.

⁹ Tintafolt miatt olvashatatlan.

¹⁰ Tintafolt miatt olvashatatlan.

¹¹ Tintafolt miatt olvashatatlan.

kevés porcióm, bánnám ha engemet is abban háborgatnának. Az borokat uram én elküldtem Bereghszászban elhozhatom, és egyéberánt is az őnagyságával ide való jövetelire az mint Isten rásegít provideálok is. Ugyan kérem mint uramot kegyelmedet idején kegyelmed adja értésemre, mely nap indul meg megh őnagysága tudhassok, jobb módjával gondot viselni az őnagysága idejövetelire. Isten kegyelmedet sok esztendeigh éltesse és tartsa megh szerencsés egészségben. Datum in Tarpa die 15 Augusti Anno 1650.

Generosae dominis vestrae
Servitiorum addictissimi etc.
Franciscus Mathocsii m. p.

P. S. Kegyelmes uram megbocsásson hogy illy [...] ¹² írhattam választ az kegyelmed parancsolatját [...] ¹³ Echiedben nem lehettem ide hozták [...] ¹⁴.

Külső címzés: Generoso domino Andreas Klobusocki Illustrissimae ac celsissimae Principissa domina domina Susannae Lorantfi celsissime quondam Principis domini domini Georgii Rakoczi principis Transilvaniae partium regni Hungariae domini et sicularum comitis relictæ et in Hungaria praefectu domini et fautori mihi observandissimae.

¹² Tintafolt miatt olvashatatlan.

¹³ Tintafolt miatt olvashatatlan.

¹⁴ Tintafolt miatt olvashatatlan.

11. Matolcsy Ferenc 1650-ben kelt levele Klobusiczky Andrásához.

[MNL OL E 190 No. 5929.]

[1] Generosae dominae fautor mihi observandissimae servitorum meorum addictissimam commendamus

Isten kegyelmedet uram jó egészséges és hosszú élettel és minden idvességes és szent áldásokkal áldja meg jó szerencsésen! Itthon nem létemben két rendbeli levelét hozták kegyelmednek kérve, hogy addig nem írhattam kegyelmednek választ, egyik oka az, hogy itthon nem voltam, oda fel az szüretre kellett vala énnekem, mind ennyi beteges állapotomban is az egészségem is nem engedte, az másik oka az mikoron Isten egészségemet adja és itthon lehetnék el nem mulatom szomszédokkal az kegyelmed parancsolatját. Az báthoriak és teremiek minemű veszekedésekben vadnak egy darab föld felől, ki felől az teremiek suplicíótiok által kegyelmes asszonyunkat találták meg, kegyelmed parancsol énnekem, arról tudósítsam kegyelmedet [...] ¹⁵ mint suplicálták őnagyságát, és írás mint informáltam őnagyságát és afelől az villongó föld felől, azért így tudósíthatom kegyelmedet az teremiek suplicáltak azon, mivel az régi Báthori urak az teremí határból az Bátor városa információjára szakasztottak volt el egy darab földet és adtak volt Bátor városának azt az földet, hogy éljék az kaszálóját, de az fáját az teremiek éljék, mivel övék az föld: Adták őnagyságának így értésére az dolgot az teremiek, hogy mikoron az teremiektől volt az földet elszakasztották az Báthori urak, akkoron Terem igen hitvány rossz falu volt, három embernél több rajta nem lakott, az is várhoz kerékgyártó volt, egy ekéjük lehetett ki az szántó [...] ¹⁶ az három emberek. Bátor akkoron jó ép város [...] ¹⁷ száz eke kimehetett Bátorból, élő földé ki [...] ¹⁸ kaszáló földé igen szűkön volt Bátornak ez okra [...] ¹⁹ ezért szakasztottak volt az Báthori urak nekik az ő földekből, de mivel immár őket az teremiek igen szépen meg épültenek, mert mostan 16 eke Teremről kimegyen, igen nagy szükségek vagyon nekik is arra az darab földre, nincs nekik is határról éljenek, hanem az ő határoktól kell élniek.

[2] Őnagysága én uram bocsájta suplicációjukat információra. Azért én így informáltam őnagyságát: mivel az régi Báthori urak látták, hogy kaszálóból Bátor városa igen fogyatkozásban vagyon, közel lévén az teremieknek határok méltán adtak volt az Báthori urak azt az darab földet oda nekik, de mivel már az teremiek is igen megépültenek, nem úgy vannak mint az Bátorí Urak idejében voltak, nem lehetnek anélkül az földek nélkül el, más falu határárul pénzek után élnek széna szerzésből, méltó, hogy őnagysága visszaadja nekik, mert az

¹⁵ Papírhány miatt olvashatatlan.

¹⁶ Papírhány miatt olvashatatlan.

¹⁷ Papírhány miatt olvashatatlan.

¹⁸ Papírhány miatt olvashatatlan.

¹⁹ Papírhány miatt olvashatatlan.

bátoriaknak elegendő előföldek vagyon az nem kevesen vannak ne kaszáló szénák, az más falu határán az mint hallom teremiektől az Báthori urak is csak addig adták volt nekik azt az darab földet, míg az teremiek megépülnek az én szerencsém szerint vagyon törvényt kegyelmed készítsen. Parancsolja kegyelmed azt is az majorságokban hány öl széna, és hány boglya széna lehessen és az ki szénát eszik, mennyi marha lehessen adja értékére kegyelmednek. Im jegyzésben elküldtem kegyelmednek. Totthfalura uram én magam mentem vala fel az szüretre, de ott semmi hasznót nem vehetek mint máshol. Tudom oly korábban nyolcezer köből bort az egy faluból egy szüreten kihoztuk, de mostan nem hozhattunk, az majorság borok tizenegy általagban vadnak, vagyon azokban köből szám Nro. 220, dézsma és adó bor Cub.: 221, ezen kívül egy icce sincsen. Fogott bort is nem vehettem rajtok, mivel láttam nincs miből adniok, az adóbornak [...] ²⁰ faluban pénzen kellett szert tenniük. Im irtanak [...] ²¹ supplicatiót őnagyságának ez esztendőben őnagysága ne kívánja meg rajtok az fogott bort Isten esztendőt adja érnük meg adjuk őnagyságának, de mostan ilyen szűk időn szerét nem tehetik. Immár minemű válaszok lészen nem tudom.

[3] Váradi szőlőknek az beszüretelésére is bizonyos és hiteles embereimet küldtem, még meg nem érkeztenek az oda való borokkal, azokrul is tudósítom kegyelmedet, mihelyen megérkeznének veleik. Én uram szintén eljöttem mint kellessék korcsmákra való borokat szerszenem, mert az bor ighen szűk drágán is vesszük meg ebben az szűk időben nem is kell immár az bor annyira mint, annak előtte az kenyérre tartja ember az pénzt, hogy semmint bort vegyen rajta. Az cserepezők uram itt elvégezték dolgokat haza mennek Munkácsra egy hét alatt mind behéaztok azt az némi helyen asszonyunk őnagysága az zszindelyt leverette vala. Az kőművesek is ez héten elvégzik dolgokat azokat is haza bocsájtjuk vasárnap. Az vetést is némelyik majorságban elvégezték némelyikben az ez jövő szereda minedenestül végezik. Istennek hála szép kelt vetési vadnak őnagyságok mindenütt az marháik is eleget ehetnek rajtok. Immár elvégeztem vala írásomat kegyelmednek, hogy az váradi borokkal is megérkeznek én arrul való jedszésemet elküldtem kegyelmednek, hány bora lett ott őnagyságának és kiben mennyi köből bor vagyon megláthatta kegyelmed. Kegyelmes asszonyunknak őnagyságának indulását igen akarom uram, hogy kegyelmed értésemre attá, az mennyire Isten rásegít, azon leszek uram, mentül jobban lehet, úgy vigyázok és készülök az őnagysága jövetelire, de ő Nagysága számára való borom nem lészen, ha kegyelmed nem provideáll felőle. Isten

²⁰ Papírhány miatt olvashatatlan.

²¹ Papírhány miatt olvashatatlan.

kegyelmedet uram jó szerencsés egészségben tartsa meg sok esztendeig. Datum in arce Echied
die [...] ²² Ocotbris Anno [...] ²³.

Generosae dominis vestrae
Servitiorum addictissimum
Franciscus Mathoczi m.p.

Külső címzés: Generoso domino Andreae Klobusoczki Illustrissimae ac celsissimae
Principissae dominae dominae nostrae celsissimae universorum bonorum in Hungariae
praefecta etc, domino ac favori mihi observandissimo.

Megjegyzés, más kézzel:

24. octobris Anno 1650.

Az bátoriaknak az teremiekkel való vetekedésekről informál.
széna, bor, marha mennyi.

²² A keltezés napjának helye. Papírhiány miatt olvashatatlan.

²³ A keltezés évének helye. Papírhiány miatt olvashatatlan.

12. Matolcsy Ferenc 1650. november 13-án kelt levele Klobusicki Andrásához.
[MNL OL E 190 No. 5940.]

Generosae Dominae fautor mihi observandissimae servitiorum meorum addictissimam commendamus.

[1r] Isten kegyelmedet uram jó egészséges hosszú élettel áldja megh jó szerencsésen. Kegyelmednek uram két rendbeli leveleit vettem itt az Bátori sokadalomban. Az ökröket uram ide hajták és én innét Majtényban hajtattam ott jó állások lészen, helyekből semmi fogyatkozás nem lészen míg az sáron járhatnak addig be nem köttetem őket szénázni, annak utána beköttem őket ide való gondviselésem lészen rájuk. Ide hatvannégy ökröt hajtattanak többet nem. Az faragott köveket is uram elrendeltem az szekereket megparancsoltam az nyíregyházi tisztartónak Tatar Balasnak, hogy mindjárt Nyiregyhazara és Nyiradonyból rendeljen szekereket és jó gonvidelés alatt szállítsa Echiedben azokat az köveket. Tudom fogyatkozás benne nem lészen. Értem uram azt is az kegyelmed leveléből, hogy az gazdálkodásom felől őnagysága panaszkodott kegyelmednek levelében [...]a²⁴ Isten uram nincs vétkemmel, mert mikoron he [...]u²⁵ uram az limitatit ki adta kezemben minden fe [...]t²⁶ szerzettem és küldtem az ő Nagysága utasítá [...]z²⁷ levitatioában megvolt írva, majd meg sz [...]t²⁸ltn annál az mint limitálva volt. De e [...]n²⁹ fogyatkoszott meg engemet vissza bocsáta szeren [...]s³⁰zan zivla őnagysága, hogy Bátorba ez mi[...]d³¹alomra borokat szállítciák az ker[...]n³² őnagyságától elváltam őnagysága az nap [...]u³³, indulni onnat őnagysága megindulván másnap [...]u³⁴ az gyalogoknak is mind prebendát adatott [...]p³⁵ és az társzekerek mellett való sok para[szt]szekereknek³⁶ is és mivel praebendát adatott őnagysága ő[...]u³⁷ut az fogyatkozás. Mert ha én azt tudtam voln[a], hogy ezeknek is praebendát kell adni eleget süttettem volna.

[1v] Zabot is ötven köblöt küldtem az zilahi útra, többet küldtem volna, de nem volt több zabunk, hanem egy szekerest töltettem volt itt fel Bátorban, hogy azt vigyék el abraknak, de hopmester uram nem hagyta azt is elvinni oka bizony nem vagyok, ha mi fogyatkozás lött az dologban. Borok szerzésén uram én felette igen szorgalmatoskodva jutalmazom is vehetnek

²⁴ Papírhány miatt olvashatatlan.

²⁵ Papírhány miatt olvashatatlan.

²⁶ Papírhány miatt olvashatatlan.

²⁷ Papírhány miatt olvashatatlan.

²⁸ Papírhány miatt olvashatatlan.

²⁹ Papírhány miatt olvashatatlan.

³⁰ Papírhány miatt olvashatatlan.

³¹ Papírhány miatt olvashatatlan.

³² Papírhány miatt olvashatatlan.

³³ Papírhány miatt olvashatatlan.

³⁴ Papírhány miatt olvashatatlan.

³⁵ Papírhány miatt olvashatatlan.

³⁶ Saját kiegészítés, papírhány miatt nem olvasható.

³⁷ Papírhány miatt olvashatatlan.

meg mostan borokat csak volna pénz nálam az restantiákból vehetnék valami költséget, de mivel ilyen nagy drágaság vagyon semmi pénzt az restantiából is nem erugíráthatok, hitelben kell borokat szerezenem valamikoron adhatom meg az borok árát nekik. Az kegyelmed parancsolatja szerint uram Isten mivel az várban még mindenekről igaz exorátust küldök kegyelmednek. Én uram mindenkoron kegyelmednek szegény alázatos szolgálja vagyok, valamire elégséges leszek. Jó szerencsével szolgállok kegyelmednek, Isten kegyelmedet jó szerencsés egészségben tartsa meg. Datum in Bator die 13 Septembris Anno 1650.

Generosae dominae vestrae
humilis servitiorum
Franciscus Mathocsy m. p.

Külső címzés: Generoso domino Andreae Klobusiczki Illustrissimis ac celsissimae Principissa dominae dominae Susannae Lorantfi universorum bonorum in Hungariae praefecto domino ac fautori mihi observandissimo.